

قوانین و مقررات حرفہی دریک نگاہ

پزشکے، پرستاری، ماماے

تالیف:

مہین شاہرخى ساردو

مدرس مامایی دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دکتر مسعود قادى پاشا

متخصص پزشکی قانونی، استادیار سازمان پزشکی قانونی کشور

دکتر مینو قهرمان

استادیار بیهوشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان

سرشناسه	: شاهرخي ساردو، مهين، ۱۳۳۲-
عنوان قراردادی	: ايران، قوانين و احكام
عنوان و نام پديدآور	: قوانين و مقررات حرفه‌ای در يك نگاه پزشکی، پرستاری، مامایی / تالیف مهين شاهرخي ساردو، مسعود قادی پاشا، مينو قهرمان.
مشخصات نشر	: تهران: جامعه‌نگر - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهري	: ۲۳۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۱-۳۱۲-۳ ريال: ۱۳۹۰۰۰
وضعيت فهرست‌نویسی	: فہيا
يادداشت	: واژه‌نامه.
يادداشت	: کتاب‌نامه: ص: ۲۰۹
وضعيت فهرست نویسی	: فہيا
موضوع	: پزشکی -- خدمات -- قوانين و مقررات -- ايران
موضوع	: پزشکی -- قوانين و مقررات -- ايران
موضوع	: پرستاری -- قوانين و مقررات -- ايران
	: قادی پاشا، مسعود، ۱۳۵۰-
شناسه افزوده	: قهرمان، مينو، ۱۳۲۷-
شناسه افزوده	: ۱۳۹۲ قی ۱۳۷/۹۷ KMHT
رده بندی کنگره	: رده بندی کنگره
رده دیویی	: ۳۳۴/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۱۳۳۶

چاپ این کتاب در شورای تالیف و ترجمه دانشگاه علوم پزشکی کرمان مورخ ۹۳/۱۰/۲۸ به تصویب رسیده و به سفارش مولف و دانشگاه انجام شده است و کلیه حقوق مادی و معنوی آن به سرمایه‌گذاران تعلق دارد.

قوانین و مقررات حرفه ای در یک نگاه

تالیف مهین شاهرخي ساردو- دکتر مسعود قادی پاشا- دکتر مينو قهرمان
ناشر جامعه‌نگر - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
نوبت و سال چاپ اول / ۱۳۹۲؛ شمارگان ۲۰۰۰ نسخه
صفحه‌آرایی و طراحی جلد: هاجر شفیعیان
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: دانش
بها ۱۳۹۰۰۰ ريال
شابک ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۱-۳۱۲-۳

نشر جامعه‌نگر

ناشر شایسته تقدیر (سال ۱۳۹۳)
ناشر برگزیده حوزه سلامت (سال ۱۳۹۳)
ناشر برگزیده حوزه جوانان (سال ۱۳۹۳)
ناشر برگزیده کشور (سال ۱۳۹۲)
ناشر برتر دانشگاهی (سال ۱۳۹۱)

دفتر مرکزی نشر جامعه‌نگر

تهران: خ انقلاب - مقابل درب اصلی دانشگاه تهران - خ فخر رازی - خ نظری - شماره ۸۴. تلفن: ۶۶۲۹۳۷۱۶ - ۶۶۲۹۳۱۸۷

فروش اینترنتی: www.jameenegar.com

کتاب‌فروشی‌های معتبر پزشکی سراسر کشور

اهواز: رشد - شرق: اردبیل: خيام - ارومیه: شاهد ایثارگران - اسفهان: کا - پارسا - رازی - بابل: علی‌زاده • بجنورد: لرسطو • بروجرد: ولایت • بوشهر: کتاب‌فروشی عمادی • تالش: جامعه‌نگر • تبریز: شیرنگ • تنکابن: میرچی • چهارم: کلیه کتاب • خرم‌آباد: نشر قلم • رشته دانشگاه آزاد پل طالقان - لریجند: مزده • ساری: هدف - دانشجو - امیرکبیر • سمنان: نسیم - اشراق: ۲ • شیراز: مرکز کتاب دانشگاه علوم پزشکی شیراز - جمالی • قبه: فاضل • قزوین: حکیم • کرمان: پاپیروس • کرمانشاه: دانشمند • گرگان: جلالی • گناباد: کتابستان • لاهیجان: مرکز کتاب دانشگاهی • مشهد: مجد دانش - نمایشگاه علوم پزشکی جهاد دانشگاهی • همدان: روزافزین - دانشجو • یزد: ختاج‌نخانی

مقدمه.....	۵
پیشگفتار.....	۵
فصل ۱: منشور حقوق بیمار و شاغلین حرف پزشکی.....	۱۷
حقوق بیمار.....	۱۶
منشور حقوق بیمار.....	۱۶
منشور حقوق بیمار در ایران.....	۱۸
حقوق بیمار.....	۱۸
کدهای اخلاقی شاغلین حرف پزشکی و وابسته.....	۲۳
منشور حقوق شاغلین حرف پزشکی.....	۲۶
فصل ۲: مفاهیم و قوانین.....	۲۹
مفهوم مسئولیت.....	۳۲
مسئولیت مدنی.....	۳۳
مسئولیت انتظامی.....	۳۳
مسئولیت کیفری یا جزایی.....	۳۵
قصور یا تقصیر پزشکی.....	۳۵
تعریف دیه و موارد آن.....	۳۸
دیه.....	۳۹
مقادیر دیه.....	۴۱
دیه نفس.....	۴۱
قواعد عمومی دیه اعضاء.....	۴۲
مهلت پرداخت دیه.....	۴۲
رضایت و برائت.....	۴۵
تأثیر رضایت در ارکان وقوع جرم.....	۴۶
تأثیر رضایت بر مسئولیت مدنی.....	۴۷
شرایط رضایت.....	۴۷
نکات کلیدی اخذ رضایت آگاهانه از بیمار.....	۴۸
برائت.....	۴۹
موجبات ضمان.....	۵۰

۵۲	قوانین اورژانس‌ها (فوریت‌های پزشکی)
۵۷	فصل ۳: مدیریت خطر و ایمنی بیمار
۵۸	مدیریت خطر
۶۰	استراتژی‌های مدیریت خطر و ارتقای ایمنی بیمار
۶۰	مدیریت خطاهای پزشکی
۶۱	حوادث ناگوار ناشی از خطاهای مراقبتی
۶۳	فصل ۴: پرونده بیمار
۶۴	حفظ اسرار
۶۵	نحوه ثبت حوادث و گزارشات
۷۳	اهداف گزارش نویسی
۷۳	خصوصیات یک گزارش علمی و صحیح
۷۹	گزارشات شفاهی
۷۹	گزارش تعویض شیفت
۸۰	گزارشات تلفنی
۸۰	دستورات تلفنی
۸۱	گزارش انتقالی
۸۲	گزارش حوادث اتفاقی در بیمارستان
۸۲	گزارش درد و دارو درمانی
۸۲	درد
۸۳	دارو درمانی
۸۵	تغذیه از طریق لوله بینی-معده ای
۸۵	لاواز
۸۷	تحریف گزارش
۹۵	فصل ۵: سقط
۹۶	قانون سقط درمانی
۹۷	اندیکاسیون‌های سقط جنین در بیماری مادر
۱۰۱	دیه جنین
۱۰۱	مجازات سقط جنین در قانون جدید
۱۰۲	دستورالعمل سازمان پزشکی قانونی در خصوص سقط جنین درمانی
۱۰۵	فصل ۶: شرح وظایف شاغلین حرف پزشکی

۱۰۶	حرفه مامایی.....
۱۰۷	تاریخچه مامایی در ایران.....
۱۰۹	شرح وظایف مربیان رشته مامایی.....
۱۱۳	شرح وظایف ماما.....
۱۱۸	مراقبت‌های مرحله چهارم زایمان.....
۱۲۹	تاریخچه پرستاری از صدر اسلام تاکنون.....
۱۳۲	شرح وظایف شاغلین حرفه پرستاری.....
۱۳۳	تاریخچه علم بیهوشی.....
۱۳۵	ارزیابی قبل از عمل.....
۱۳۶	مراقبت‌های بعد از عمل.....
۱۳۸	مشخصات PACU.....
۱۳۸	تجهیزات PACU.....
۱۵۰	مراقبت‌های بعد از بیهوشی.....
۱۵۱	عوارض شایع در ریکاوری.....
۱۵۲	انتقال از اتاق عمل به ریکاوری.....
۱۵۲	ریکاوری روتین.....
۱۵۳	ریکاوری بعد از بی حسی‌های ناحیه‌ای.....
۱۵۳	ریکاوری و مراقبت‌های بعد از بیهوشی.....
۱۵۵	انتقال بیمار از ریکاوری.....
۱۵۵	معیارهای ترخیص از PACU و ریکاوری.....
۱۵۹	معیارهای تعیین‌کننده نمره ترخیص از PACU به منزل.....
۱۶۰	اصول کلی ترخیص از PACU.....
۱۶۲	شرح وظایف کاردان بیهوشی.....
۱۶۹	فصل ۷: احتیاطات عمومی.....
۱۷۰	استانداردهای ملی پوشش بیماران و کارکنان.....
۱۷۲	اصول کاربردی محافظت جهت پیشگیری، از انتقال عفونت.....
۱۷۳	کنترل عفونت.....
۱۷۶	راههای انتقال عفونت‌های بیمارستانی.....
۱۷۶	پیشگیری از انتقال عفونت‌های بیمارستانی.....
۱۷۸	شستن دست‌ها.....

مواردی که پوشیدن دستکش ضرورت دارد.....	۱۷۹
فصل ۸: اعتبار بخشی و حاکمیت بالینی.....	۱۸۵
تاریخچه استاندارد سازی و ارزشیابی در جهان و ایران.....	۱۸۶
اعتبار بخشی.....	۱۸۷
حاکمیت بالینی.....	۱۸۸
اهداف حاکمیت بالینی.....	۱۹۰
محورهای حاکمیت بالینی.....	۱۹۱
فصل ۹: تخلقات انتظامی و کیفری.....	۱۹۵
شرح وظایف و تخلقات صنفی و حرفه ای.....	۱۹۷
مسئولیت انتظامی و مجازات های تخلقات انتظامی.....	۲۰۰
مسئولیت کیفری با جزایی.....	۲۰۲
منابع.....	۲۰۹
واژه نامه.....	۲۱۵

به نام او که می‌داند....

هدف از آموزش در رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی تربیت افرادی است که نه فقط توانایی قبول شدن در آزمون‌های مختلف کتبی را داشته باشند؛ بلکه هدف تربیت افرادی با توانمندی‌های علمی، عملی و اخلاقی است و این محقق نمی‌شود؛ مگر این که افراد متعهد و مسئول، وظیفه خطیر آموزش بر بالین بیماران را به عهده گیرند. کار بر بالین علاوه بر داشتن دانش و مدارک عالیه، عشق، علاقه و احساس مسئولیت قوی را می‌طلبد و اگر کسانی که این امر مهم را به عهده دارند، دارای این ویژه‌گی‌ها نباشند، دانشجویان هم اصول مهارت‌های ارتباطی در تعامل با بیماران؛ مانند صبر، بردباری و دقت بر بالین را نخواهند آموخت و تنها کارآموزی را برای رفع مسئولیت و گرفتن نمره انجام می‌دهند. این روش آموزش منجر به بی‌دقتی و کم‌کاری در افرادی می‌شود، که در آینده‌ای نه چندان دور وارد سیستم بهداشتی-درمانی و آموزشی جامعه‌ای می‌شوند، که همگی جزء خدمت‌گیرندگان آن می‌باشیم. در واقع آموزش بالینی است؛ که فرصت استثنایی و مناسب برای آموزش اخلاق پزشکی و اصول مهارت‌های ارتباطی در تعامل با بیماران واقعی را فراهم می‌نماید، لذا باید به این باور برسیم که هرگونه کوتاهی و کم‌کاری در امر آموزش خصوصاً آموزش بالینی به خود ما و جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم، برمی‌گردد؛ و هر کدام از ما باید به دنبال فرصتی برای ارتقاء آموزش و در نهایت کمک به دیگرانی باشیم، که در این جامعه زندگی می‌کنند و به ما اعتماد کرده‌اند. وظیفه اخلاقی ما ایجاب می‌کند؛ همان‌طور که عزیزانمان را دوست می‌داریم؛ مردمی را که به ما اعتماد کرده‌اند، را دوست بداریم.

یکی از اهداف مهمی که این کتاب تعقیب می‌نماید؛ علاوه بر گشودن دریچه‌ای فراروی دیدگان تیزبین اعضای محترم جامعه پزشکی و پیراپزشکی در خصوص قصور و تقصیر پزشکی و قوانین و مقررات مربوطه، افزایش میزان آگاهی شاغلین محترم حرف پزشکی و وابسته از شرح وظایف و تأثیری که اصول مهارت‌های ارتباطی در تعامل با بیماران، بر روی دانش‌آموختگان این رشته‌ها دارد، نیز می‌باشد.

از اساتید بزرگوارم جناب آقای دکتر مسعود قادی پاشا و سرکار خانم دکتر مینو قهرمان که در به ثمر رساندن این اثر وقت گذاشته‌اند، سپاسگزاری می‌نمایم. نظر به مصوبه شورای تألیف و ترجمه مبنی بر تعیین درصد همکاری سهم هر کدام از همکاران به ترتیب ۳۰ و ۲۰ درصد اعلام می‌گردد.

برخود لازم می‌دانم از کلیه کسانی که ما را در به ثمر رساندن این اثر همراهی نموده‌اند؛ خصوصاً شورای انتشارات دانشگاه علوم پزشکی کرمان، مرکز تحقیقات پزشکی قانونی کشور، انتشارات جامعه نگر، و همکاران ارجمند، سرکار خانم‌ها؛ دکتر فروغ امیری‌نژاد، فروغ ریانی، فرانک فکرت و تشکر ویژه از سرکار خانم هاجر شیعیان و اولین معلم زندگی و مدرسه‌ام؛ بعد از پدر و مادرم، برادرم حبیب و همین‌طور از همراه و یادآور خاطرات خانه‌ی پدری‌ام، برادرم قادر تشکر و قدردانی نمایم.

خداوند را شاکرم و امید دارم که این تلاش صادقانه موجب رضای حق تعالی واقع گردیده و بتواند قدمی هر چند کوچک در راه اعتلای حقوق بیماران، سلامت جامعه و سربلندی جامعه پزشکی نیز برداشته باشد.

ای هست کن اساس هستی!

کوته ز درت دراز دستی

ای هست! نه بر طریق چونی

دانای برونی و درونی

من بی کس و زخم ها نهانی

هان! ای کس بی کسان تو دانی

روزی که مرا ز من ستانی

ضایع مکن از من آنچه مانی

ور باز به داورم نشانی

ای داور داوران! تو دانی [۵۲]

مهین شاهرخس ساردو
مدرس دانشگاه علوم پزشکی کرمان
بهار ۱۳۹۴

به نام حق

هنر پایان ناپذیر، زمان کوتاه، فرصت زودگذر و قضاوت مشکل است. (بقراط)

امروز علی‌رغم تلاش‌های پزشکان و دندان‌پزشکان و سایر شاغلین حرف‌پزشکی و وابسته، و با وجود بهره‌وری از امکانات در دسترس، میزان نارضایتی و شکایت بیماران رو به افزایش نهاده است. این امر اگر چه از یک سو ریشه در عدم موفقیت پزشکان در برقراری رابطه با بیماران دارد، از سوی دیگر به دلیل خطاهای پزشکی بوده که تقریباً عمده‌ترین دلیل اقامه دعوی بر علیه کادر درمان در سال‌های اخیر بوده است. پزشکان، پرستاران و ماماها.... از نظر قانونی مسئول خطاهای خود می‌باشند. بنابراین اگر غفلت، عدم مهارت و سهل‌انگاری آنان در درمان و عدم رعایت نظامات دولتی و موازین علمی، باعث خسارت و ضرر بیماران گردد ضامن خسارت ایجاد شده می‌باشند. متأسفانه علی‌رغم پیشرفت‌های قابل ملاحظه علمی و حضور تکنولوژی نوین در عرصه خدمات تشخیص و درمان، میزان شکایت سیر صعودی داشته است. با تجربه‌ای که مولفین در تحقیقات و بررسی پرونده‌های شکایت بر علیه جامعه پزشکی و حضور در کمیسیون‌های پزشکی کسب نموده‌اند؛ سعی شده است، که مطالب کتاب با تأکید بر موارد واقعی و بر اساس جدیدترین مصوبات، آیین‌نامه‌ها و قانون مجازات اسلامی مصوب ۹۲/۲/۱ نگاشته شود، تا با افزایش میزان آگاهی پزشکان، پرستاران، ماماها و سایر شاغلین حرف‌پزشکی در این زمینه علاوه بر کاهش تعداد شکایات، باعث افزایش سلامت جامعه نیز گردد. در واقع مهم‌ترین هدفی که تألیف این کتاب تعقیب می‌نماید، گشودن دریچه‌ای فراوی دیدگان تیزبین اعضای محترم جامعه پزشکی و پیراپزشکی از موضوع قصور و تقصیر پزشکی، قوانین و مقررات مربوطه می‌باشد.

دکتر مسعود قادری‌پاشا

متخصص پزشکی قانونی، استادیار سازمان پزشکی قانونی کشور

بهار ۱۳۹۴